

Pelastakaa Lapset

#LapsenÄäni

Pelastakaa Lapset

LASTEN NÄKÖKULMA

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan
kuuleminen

16.11.2023

Lapsen oikeudet

Lapsen edun ensisijaisuuden tulee ohjata kaikkea päätöksentekoa (artikla 3).

Lapsella on oikeus riittävään elintasoon ja sosiaaliturvaan (artiklat 26 ja 27) ja valtion on tuettava vanhempia kasvatusvastuussa (artikla 18).

Lapsivaikutusten arviointi tulee tehdä kokonaisvaltaisesti, ottaen huomioon monimuotoiset perhetilanteet ja sosiaaliturvan heikennysten kokonaisvaikutukset lapsilähtöisesti.

Yk:n lapsen oikeuksien komitea on huomauttanut Suomea, ettei sosiaaliturvaleikkauksia tule kohdistaa köyhyydessä ja syrjäytymisen vaarassa oleviin lapsiin.

Asumistuen heikennysten vaikutukset

- ✓ Kuormittaa perheitä ja heikentää asumisturvallisuutta
- ✓ Muutosten kohtuullistaminen ei kata heikennyksiä!
- ✓ Omistusasumisen tuen lakkauttaminen lisää vuokra-asujien asumistuen kustannuksia
- ✓ Heikentää työllistymismahdollisuuksia lapsiperheissä
- ✓ Toimeentulotuen tarve lisääntyy; vajaakäyttö
- ✓ Sosiaaliturva on yhdistelmä etuuksia ja palveluja; kun heikennetään etuuksia niin heikennetään koko kokonaisuutta ilman merkittäviä palvelupanostuksia.
- ✓ **Tulee lisäämään lapsiperheköyhyyttä (Soste, Kela, Itla)**

LAPSEN ÄÄNI -KYSELY

Pelastakaa Lasten vuosittain toteuttama verkkokysely **12-17 -** vuotiaille.

2023 keväällä **1725** vastaajaa.

Tuloksissa heijastuu entisestään **heikentynyt toimeentulo ja hyvinvointi.**

Erityisesti pienituloisissa perheissä lasten arjessa on puutteita ja hyvinvointi sekä mielenterveys vaarassa.

<https://www.pelastakaalapset.fi/ajankohtaista/lapsen-aani-2023/>

Pelastakaa Lapset

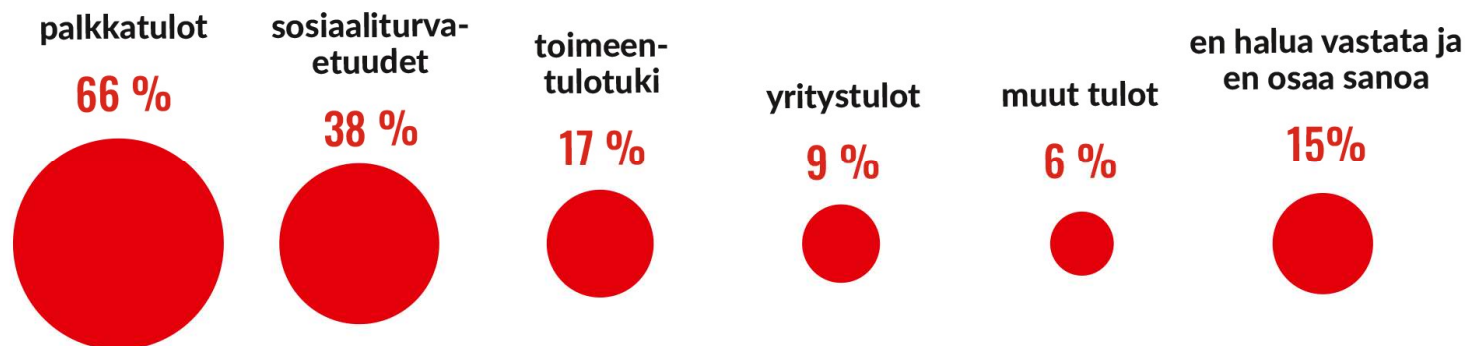
LAPSEN ÄÄNI 2023

"Tuntuu, että on niin erilainen kaikista"
LASTEN KOKEMUKSIA PIENITULOISUUDESTA

Pienituloisten perheiden lapset

Pienituloisen perheen ensisijainen tulonlähde

Vastaaja on voinut valita useamman vaihtoehdon:

Sosiaaliturvaetuudet ja palkkatulot turvaavat yhdessä toimeentuloa pienituloisissa perheissä.

Lapset kertovat köyhyydestä

Arjen puutteet

Vapaa-ajan köyhyys

**Eriarvoisuuden ja osattomuuden
kokemukset**

**Mielenterveyden ja
elämäntyytyväisyyden haasteet**

**"Kaikkea pitää rajoittaa.
Vessapaperia saa pieninä
palasina ja suihkussa
saa käydä yksi ihminen
päivässä, jotta ei menisi
liikaa vettä, sillä se on
kallista."**

Arjen puutteet

Pienituloisuus kaventaa mahdollisuuksia ja heikentää arkea.

Pienituloisissa perheissä

90 % Lapsista koki, että perheellä on haasteita selviytyä menoista

14 % Lapsista koki, ettei perheellä ole riittävästi ruokaa

76 % Lapsista ei voi lomailla perheen kanssa, koska ei ole varaa

30 % Lapsista on joutunut lopettamaan harrastuksen

61 % Lapsista oli kokenut yksinäisyyttä

**"Vanhemmilla ei ole
ollut rahaa ruokaa, ja
joutuu tekemään niin,
että vanhemmat ei syö,
jotta lapset saa ruokaa."**

**” Äiti valittaa,
olemme yrittäneet etsiä
halvempaa asuntoa,
vaikka tämäkin on hekan...”**

Asumisen haasteet pienituloisissa perheissä

- ✓ Vuokrataso on korkea, myös kaupungin asunnoissa
- ✓ Kaikki asumiskulut nousseet yhtä aikaa: säästetään sähköä ja vettä
- ✓ Asumiskulut vievät suuren osan tuloista: tingitään ruuasta
- ✓ Halvemman asunnon löytäminen lähes mahdotonta
- ✓ Asumistuentarve väliaikainen; turvaa asumisen pysyvyyttä

Lasten kokemuksista heijastuu toimeentulon hankaloituminen

Pienituloisten perheiden lapset kertovat:	2022, %	2023, %
Olen huolissani perheeni toimeentulosta	68 %	87 %
Olen huolissani vanhempieni jaksamisesta	49 %	58 %

Sosiaaliturvan heikennykset pienituloisilta lapsiperheiltä lisää:

- ✓ hyvinvoinnin haasteita
- ✓ arjen kuormitusta
- ✓ toimeentulovaikeuksia

”Mistään ei saa kunnon apua.”

”Emme saa paljon tukia, tai rahaa mistään.”

**”Parempaa palkkaa pienituloisille,
sosialitukia, ilmaiset julkiset palvelut.
Miten? Rikkaiden veroja kiristämällä.”**

**”Voisi antaa jokainen kuukausi rahaa
työttömälle, sellainen summa, jolla voi
syödä kunnolla.”**

Lasten ratkaisuja

- ✓ **Tukea toimeentuloon ja arkeen**
- ✓ **Palkka, jolla tulee toimeen**
- ✓ **Ilmaista ruokaa perheille**
- ✓ **Harrastusmahdollisuuksia ja ilmaisia tapahtumia lapsille**
- ✓ **Tukea mielenterveyteen**
- ✓ **Tukea kouluun ja yksinäisyyden vähentäminen tärkeää!**

Pelastakaa Lasten suositukset

- ✓ Tulee huomioida lapsivaikutusten arviointien tulokset ja lausuntopalvelun lausunnot ja tehdä **kokonaisarviointia sosiaaliturvan muutoksista**.
- ✓ Tulee arvioida **lapsen oikeuksien toteutuminen** lain muutoksissa: *artiklan 4 mukaan valtioilla on velvollisuus toteuttaa lasten taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset oikeudet mahdollisimman täysimääräisesti, eikä tule sallia lasten oikeuksien nykyisen toteutumistason heikentymistä.*
- ✓ Tulee **turvata pienituloisten lapsiperheiden toimeentulo ja hyvinvointi**; *etuuksien riittävä taso ja niitä täydentävät palvelut.*
- ✓ Tulee **turvata monimuotoisten perheiden toimeentulo ja hyvinvointi**; *työllistymisen erilaiset tarpeet ja mahdollisuudet.*
- ✓ Tarkastella **erilaisten toteutusvaihtoehtojen mahdollisuudet**; *toimeentulotuki on viimesijainen etuus, jonka asiakasmääriä ei pitäisi lisätä.*

Pelastakaa Lasten suositukset

- ✓ Ovatko säästöt valtion kustannuksissa niin merkittävät, että päätöksenteossa **voidaan hyväksyä nämä lapsivaikutukset ja lapsiperheköyhyyden kasvu?**
- ✓ **Lapsen oikeuksien** keskeisistä ja välittömistä vähimmäisvelvollisuuksista **ei saa tinkiä** edes talouskriisin aikana toteuttamalla säästöjä, jotka kohdistuvat lapsiin, ennen kuin kaikki muut vaihtoehdot on arvioitu.

”Ehkä yritän vain sitä sanoa, että maailma muuttuu ja on aina muuttunutkin ja se pitää hyväksyä (myös vanhempien ikäluokkien) ja pitää OIKEASTI kuunnella mitä nuorella on sanottavana eikä mitätöidä sitä esim. iän, taustan tai minkään muun takia. Toki aina saa kyseenalaistaa, mutta pääasiassa KUUNNELKAA ja kertokaa sitten omat ideanne ja tehkää kompromissi mikä toimii nykymaailmaan.”

#LapsenÄäni

KIITOS

Pelastakaa Lapset

Johanna Vinberg

johanna.vinberg@pelastakaalapset.fi